

1. Nyugati nyelvjárások.

Az okos léány.

Vót éccer én naon okos léán, ennek a hire a kiráhó is éju-tott, a ki hogy kiporóbájjo a léánt, magáhó hivatta, asztán aszongya neki: Édés lejányom, van nekém a palláson száz esztendús fonalam, fonny abbú nekém aran fonalat.

— Fölsígés kirá atyám, mongya a léán, van az én édés apám-nok száz esztendús sövén kertyé, abbú csinátosson nekém aran orsut, akkor fonyok aran fonalat.

— No hát édés lejányom most mást mondok: Van nekém a palláson száz likas korsum, fótozd bé azokat.

— Fölsígés kirá atyám, mégmég mongya a léán, előbb for-déttassa ki a korsukat, asztán maj veték rájuk fótót, mér aszt hől-csen tuggya, hogy szinirú nem lehet fótozni.

— Ejnye édés hugám, látom, hogy okos léán vagy; hát har-maccor aszondom nekéd, hozz is, még nő is; légyen is még nő is!

Az okos léán ésség fótanáto magát; hozott két szita között létakarva ég galambot: Imé! itt van kirá atyám!

Mikor osztán a kirá nem tutta hogy mi van benné és még akarta nézni, hát a galamb üstint éröpüt; vót is nem is. Ekkor osztán a kiránok mégteccétt az okos léán és gazdagon kiházosi-totta őtet.

Még most is ének, ha még nem hótak.*

(15:231. — Nagy-Lengyel. Göcsej. — GAÁL FERENC.)

Terülj meg, abroszom!

É cigánnok vót naon sok gyerökő, de keves könyerő. Sokat koplátak a szegényök, öccő má két napig nem vuót mit önnyi. Ebusu a vén cigán, foggya magát, válláro veti a na' fejszit és emént országunya. Hát a mind mögy, mööget, éccő csak elibe mögy az isten. »Hoá мэnsz cigán?« kérdi tölő az isten. »Emönök, lévágom az istent; miétt adott sok gyeörököt, keves könyeret.« »Mégá' cigán!

* Ezt a mesét Mátyás királyról mondják. — G. F.

mongya neki az isten; adok én neköd egy abroszt. Ha tē ennek az abrosznak asz mondog: diridi iédēs abroszom. akko majdan teli lēssz mindēn juó fiélije.« Mékköszönyi az adománt a cigán és müöget haza feli. »No gyeörökök, mongya amind haza ér, gyertök, m^{ua} [ma] na' vendégségēt csapunk. Lössz mindēn, a mit szēmēték szátok kiván.« Evve lēteritti az abroszt: »Diridi iédēs abroszom!« hát a gyeobná gyobb elesigtü csak u' görbett az aszta. Aután ho' vége vót a vendiségnek, szíēpen összütēszi és eraktya az abroszt; attán aszongya a gyeörököknek, hogy eszt nēm szabad án bántanya, sē asz mondanya neki, hogy diridé édēs abrocom, mett akko mékharakszik az isten. De a gyeörökök nēm fogattak szuót, halom miko az aptyik nēm vuót öccör odahaza, elüvészik az abroszt és kezdik neki számunya: diridé iédēs abrocom. Mégin csak teli lött az aszta. Hát mikö a cigán haza gyün, láttya, mi csinának aok a roszt kölkök; akko mögharagudott és evittö az abroszt a komájáho. Ennek is méghatta erössen, hogy nēm szabad ám neki mondanya, diridi édēs abroszom, mer igy még amugy. De bion a komája is csak emonta neki és naon mékteccött neki az abrosz, vissza sē atta többet; magam is naon jó tom hasznánya, gondóta magába.

Avvé mégintelēn eszánto magát a cigán, még-még emēnt országunya; válláro vöttö a na' fejszit és mégēn ēggyütalakszik az istenye. Kördi tölē az isten: »Hoá mēnsz cigán?« »Emögöyk, lēvägom az istent; miētt adott sok gyerököt, keves kēnyeret.« »No csak nē haragugy, adok én neköd ész szamarat, ennek ha asz mondog: szirdi szurdi édēs szamoram, hát csak nézd, ho' mennyi aran terēm benne.« Avve emēnt haza a cigán; de a számárre is még-még csak u' gyárt, mind elübbet az abrossze; a komájo mégēn csak nēm atta vissza.

Harmaccēr mégēn emönt a cigán és mégēnt ēggyütalakszott az istenye. De má akko az ur isten nöm is körte, hová mögy, halom adott neki ē' botot. »Ennek csak asz mond: pöndörüdü édēs botom, és lösz mindēnfiéléd.« Hát foggya a cigán, haza mögy, és gondolla magábo, hogy de eszt má csak nēm bizza a komájára; mongya is neki mingyá: pöndörüdü édős botom! Hanēm lött is pöndörüdü; csaknöm agyonvertē. Akko aután neki atta aszt is a komájának. Mēgörüt neki a koma naon, monta is mingyá: pöndörüdü édős botom. Hát csak ekesztē istentelenü dobánya a hátát, csak u' bētt belē. Hanom akko naon mögijedētt, és mingyá visszaatta a cigánnok abroszát, szamarát és mindēnyēt. Akkor osztán lött mindēnyik, gazdagok lēttek. Ha mög nöm hátak, most is ének.

(1:417. — Páka, Göcsej. — PFEIFFER JULIA.)

Országunya: országolni, vándorolni. *Számunya*: mondogatni. *Dobánya*: ütlegelni (*dobni*: ütni). *Diridi* ebből van elferdítve: *terülj meg*, azaz légy megterítve (a mesének változatában így hallottam gyermekkoromban Veszprémben S. Zs.) *Hanom*, *halom* = *hanēm*. *Körtte* (talán *körtö*) = kérte, kérlette. — A Nyrben e mesének címe: Az isten és a cigány.